

A moszkvai erdőmeliorációs értekezlet munkájáról

G Á L J Á N O S
aspiráns

Moszkvában, az Össz-szövetségi Mezőgazdasági Kiállítás üléstermében tartották meg 1954. november 16—20-ig az *erdőtelepítők szövetségi értekezletét*. Az értekezleten több mint 500 szakember vett részt, a szovjet kolhozok, állami gazdaságok, gépállomások erdőtelepítői, munkacsapatvezetők, erdőgazdaságok munkásai, mérnökei, a tudományos és vezető szervek képviselői.

Az értekezlet napirendjén két előadás szerepelt. Az első a Mezőgazdasági Minisztérium Erdőgazdasági és Mezővédőfásítási Főigazgatóságának beszámoló előadása, ezt a V. Ja. Koldanov a Főigazgatóság vezetőhelyettese tartott meg, „*A mezővédő erdősítés fejlesztésére irányuló munkák eredményei*” címmel.

Előadásának bevezető részében rámutatott, *mily nagy gondot fordít a párt és a szovjet kormány a szárazság leküzdésére irányuló intézkedésekre, köztük elsősorban a mezővédő fásításokra*. Már 1931-ben, a nagyüzemi gazdálkodásra való áttérés után értekezletet hívtak össze a szárazság elleni harc módszereinek megvitatására. Azóta, s különösen az 1948. október 20-i, a mezővédősávok fejlesztéséről szóló történelmi jelentőségű párt és kormányhatározat óta igen jelentősen emelkedett az erdősávok területe. Szép eredményeket mutattak fel e téren különösképpen a Rosztovi, Krasznodari, Cskalovi, Odesszai területek kolhozai.

Az elért eredmények mellett azonban az elmúlt két évben súlyos hibák is jelentkeztek. Ezeket Koldanov elvtárs a következőkben foglalta össze:

1. *Helytelen tervezés*. Az igen magas tervszámok miatt a kolhozokat nem tudták megfelelő ültetési anyaggal ellátni, a kolhozok nem tudták a kívánatos agrótechnikát, talajművelést, talajelőkészítést az ültetvények részére biztosítani. A verseny a területi teljesítésért folyt.

2. *Sablonosság*. Az egész ország területére elrendelték a fészkes vetési módszer alkalmazását, nem véve figyelembe a helyes, tájanként már régóta alkalmazott ültetési és vetési módokat.

3. *A telepítések, erdősítések ápolásának elhanyagolása*. Az ápolási munkák gépesítésének hiányos volta.

4. *A gépállomások nem kielégítő munkája* a fásítások szervezésénél és kivitelezésénél.

5. *A nem megfelelő munkaszervezés*. A kolhozokban és szovhozokban nem voltak állandó munkacsapatok a fásítási munkák végzésére.

6. *A minisztériumnak meg nem felelő munkája*. Különösen a mezővédő fásítások jelentőségének tudatosításánál. A sajtóban igen kevés cikk jelent meg a mezővédő fásításokról, úgyszintén lényegesen csökkent a kibocsátott könyvek, brosúrák száma is.

Mindezek a hibák együttesen azt eredményezték, hogy a kolhozok az 1954. évi tervet csak 43%-ban teljesítették.

Koldanov elvtárs ezután a mezővédő fásítások jelentőségével foglalkozott. Ismertette, hogy ebben az évben a minisztérium és a tudományos intézetek dolgozói mintegy 573 kolhozban vizsgálták meg a mezővédő erdősávok termésfokozó hatását. Ezekben a kolhozokban a sávok, mintegy 38,400 hektár területet védenek már. A megfigyelések szerint terméstöbb-

let minden esetben jelentkezett. Az eddig feldolgozott 376 megfigyelés termésfokozó hatása a következőképpen oszlik meg:

1 q-al emelkedett az	1 ha-ra eső termés	174 esetben
2 q-al emelkedett az	1 ha-ra eső termés	90 esetben
3 q-al emelkedett az	1 ha-ra eső termés	45 esetben
4 q-al emelkedett az	1 ha-ra eső termés	23 esetben
5 q-al emelkedett az	1 ha-ra eső termés	14 esetben
5 q-nál több terméssel	1 ha-ra eső termés	30 esetben

Különösen azokban a kolhozokban emelkedett jelentősen a termés, amelyekben a mezőgazdasági kultúrák termesztésénél a helyes, megfelelő agrótechnikai módszereket alkalmazták. Így a Sztálin elvtársról elnevezett kolhozban (Szalyszkij rajon, Rosztovi kerület) a sávokkal védett területről általában 4,3 q-val több gabontermést kaptak, mint a sávokkal nem védettről.

Az 1949—1953. években 1139 ezer hektár mezővédősávot (1948-ig összesen kb. 980 ezer hektárt) telepítettek, amiből az 1955. évben már mintegy 240 ezer hektár ad effektív védőhatást 1200 ezer hektár szántóterület részére. Ezen a területen mintegy 11 millió q-val több gabonát aratnak a kolhozok. A többi ültetvény záródása után évente mintegy 32 millió q-val több termése lesz az országnak.

Az előadó ezután foglalkozott a sávok úgynevezett mellékjövédelmével, rámutatott, hogy a termésfokozó hatáson kívül *jelentős jövédelmet jelent az ápolóvágások során kapott faanyag, valamint a sávok gyümölcs-termése is.*

Azokkal a téves nézetekkel szemben, amelyek szerint a sávok csak idős korban mutatnak hatást, az előadó megjegyezte, hogy a sávok már 4—6 éves korban is igen jelentős hatást adnak, különösen ha megvan a helyes elegyarány és szerkezet. Így ugyancsak ebben az évben megfigyelték, a fiatal erdősávoktól a sávmagasságnak mintegy 20—25-szörös távolságára a vetemény nem száradt ki, ugyanakkor, amikor a tábla középső, jelenleg sávok által még nem védett részén, a tavalyi száraz év következtében az teljesen elpusztult.

A következőkben Koldanov elvtárs azt ismertette, hogy *a sáv szélessége nem bír különös jelentőséggel a termés fokozására.* A 3—5 soros keskeny sávok ugyanazt a hatást mutatták, mint a 15—20 soros sávok, sőt — mint tudjuk — a téli havat a keskeny sávok nem gyűjtik össze magukban, hanem a szélességét csökkentve egyenletesen terítik el az egész mezőn. *Ez a megállapítás különösen fontos a mi magyar viszonyaink között; a mi kis méreteink között igen nagy jelentősége van a területtel való takarékoskodásnak, főként a mezőgazdasági művelésre alkalmas területeken.* Meg kell találni azt a legmegfelelőbb arányt, amelynek alapján a sávok a legkisebb területet foglalják el s a legnagyobb hatást adják.

Befejezésül az előadó a hibák kijavításának módjával foglalkozott, valamint rámutatott a mezővédő fásítások fellendítésének fontosságára és lehetőségeire. Hangsúlyozta: *„Az erdősávok fontos agrótechnikai tényezők a magasabb termésért való harcban. A feladat abban áll, hogy a száraz sztyeppés területek kolhozainak mezőin tervszerűen végezzék a mezővédő fásítások munkálatait, különösen a fiatal erdősítések ápolását, hogy a gépállomások és kolhozok ezt a fontos munkát a terméshozam felemeléséért folytatott harc elválaszthatatlan részének tartsák.“*

A második előadást az Össz-szövetségi Erdőmeliorációs Tudományos Kutató Intézet (VNI ALMI) igazgatója — Nyikityin elvtárs — tartotta, „A mezővédő erdősávok tapasztalatai különféle telepítési módok esetében a Szovjetunió sztyeppés és erdős sztyeppés területein“ címmel. Bevezetőben foglalkozott a mezővédő fásítások szerepével a szárazság elleni és a terméshozamok felemelésért folytatott harcban.

Rámutatott, hogy az eddigi telepítéseknél főként a tölgyet alkalmazták elegendően. Az új telepítéseknél azonban *helyet kell kapjanak a gyorsannövő fajok is*. Ezenkívül nagyobb szerepet kell juttatni a vörösfenyőnek, nyírnek, *Ulmus foliacea-* és *U. suberosa*-nak.

Ezután a telepítési és ápolási munkák gépesítéséről beszélt, s hangsúlyozta, hogy az eddigi módszer, amely szerint a mezőgazdaság részére gyártott gépeket használták erdősítési és ápolási munkákra is, nem megfelelő. Biztosítani kell a már eddig is a fásítások véghezvitelére kikísérletezett gépek tökéletesítését és gondoskodni kell új, megfelelőbb gépek szerkesztéséről, főként az erdőápolási munkák elvégzésére.

Nyikityin elvtárs felhívta az értekezlet résztvevőinek figyelmét a helyes munkaszervezés fontosságára. Véleménye szerint az eddigi hibák egyik döntő okát a nem megfelelő munkaszervezésben kell keresni. Szerinte *a kolhozokban állandó jellegű munkacapatot vagy brigádot kell létrehozni az erdősítések telepítésére, ápolására és védelmére, szakképzett vezetővel*. Ugyancsak meg kell erősíteni a gépállomásokat szakemberekkel.

A különféle ültetési és vetési módokat értékelve megállapította, hogy erdősáv bármelyik módszerrel létrehozható, azonban ezek közül a fészkes vetési mód a legdrágább és ez a módszer követeli a legtöbb kézi munkaeerőt, mivel ennél a módszernél gépesítést csak igen kis mértékben lehet alkalmazni, az ápolás pedig kizárólag kézi munkaeerőt követel. A mezőgazdasági kultúrák alkalmazása takaróként (főleg gabonafélék) nem adott kielégítő eredményeket. Legmegfelelőbbnek a fekete-ugar alkalmazása bizonyult őszi mélyszántással.

Az értekezleten 131 résztvevő jelentkezett felszólalásra. Ezek közül az idő korlátozottsága miatt csak 47 felszólalás elmondására került sor. A felszólalók többsége egyetértett az elhangzott előadásokkal s igen sok értékes egyéni tapasztalatot, megfigyelést közöltek. Beszámoltak a sávok terméshozamáról, valamint a sávokba telepített gyümölcsfák terméshozamáról. A Szalszkij rajon Rosztovi kerület egyik kolhoza az erdősávokból évente átlagosan 400—500 q barackot gyűjt be.

A felszólalók többsége megerősítette azt, hogy a fészkes vetési mód a legköltségesebb és legmunkaigényesebb. Egyes, főleg az erdősteppés és északibb vidékekről jött küldöttek viszont a fészkes vetéssel elért jó eredményeikről számoltak be, ami bizonyítja, hogy adott feltételek között ennek a módszernek is meg van a maga létjogosultsága.

Az értekezleteken felszólalt D. T. Liszenkó akadémikus az Össz-szövetségi — Lenin nevét viselő — Mezőgazdasági Akadémia (VASHNIL) elnöke. Ő továbbra is a fészkes vetésnek, mint főleg alkalmazandó telepítési módnak, az értekezlet által történő jóváhagyását javasolta. Javaslatát a fajon belüli harc és a kölcsönös segélynyújtás hiányával s a természetben uralkodó célszerűséggel indokolta.

Ugyancsak felszólalt B. H. Szukacsov akadémikus. Bírálta D. T. Liszenkót és megállapította, hogy a fajon belül kölcsönös segélynyújtás, de ezen kívül konkurrencia is megnyilvánul. Aláhúzta, hogy az erdőművelők

erről a konkurenciáról már jóval Darwin előtt írtak. Javasolta, hogy az orosz sztyeppfásítások módszereit, eredményeit értékelve, a micsurini biológia elveinek szigorú betartásával mindig az adott termőhelyi tényezők gondos figyelembevételével határozzák meg az alkalmazandó módszert.

A résztvevők az értekezlet végén több pontból álló határozati javaslatot készítettek a mezővédő fásítások további felemelésére. Ennek a javaslatnak fontosabb pontjai a következők.

Gondoskodni kell a mezővédő fásítások további fellendítéséről. Biztosítani kell a fásítási tervek felülvizsgálását. A telepített és gondozatlan sávokat rendbe kell hozni. Azokon a területeken, ahol a telepítés módja, az alkalmazandó agrótechnika még nincs kidolgozva, új sávok telepítését megkezdeni nem szabad. A nagyobb vízmosásrendszereket állami tulajdonba kell átvenni, s megkötésükről, befásításukról az állam gondoskodik. A kolhozokban állandó jellegű munkacsapatokat vagy brigádokat, a gépállomásokon állandó gépesített csoportokat kell létrehozni a fásítások véghezvitelére és a további ápolások elvégzésére. Az illetékes gépállomásokat el kell látni felsőfokú képzettséggel rendelkező szakkaderekkel, erdőmeliorátorokkal. Az értekezlet a fészkes vetési módszert alkalmazandó fő módszerként nem javasolta. Az alkalmazandó módot mindig esetenként kell elbírálni. Különösen fontos a tudományos kutatások kiterjesztése a mezővédő fásítások gépesítési és üzemszervezési problémáinak megoldására, valamint a jelenlegi kísérletek kibővítése. Javasolta az értekezlet, hogy az állam a kolhozokat ingyenes csemetével és suhánkkal lássa el. Javaslatba hozta a „*Talajvédőszolgálat*” létrehozását; az új intézmény feladata az egyes területeken észlelhető szél, víz és egyéb behatások figyelése, feltérképezése, munkájának célja, hogy hozzásegítsen, miképpen lehet csírájában elfojtani a víz és szél nagyarányú káros hatását.

Végül a szövetségi mezőgazdasági kiállítás erdészeti pavilonjának anyagát is megvitatták.

Az értekezletet a mezőgazdasági miniszter helyettese, *Bovin* elvtárs zárta be, kifejezését adva azon véleményének, hogy az értekezlet jelentős állomása lesz a mezővédő erdősítés további fejlődésének.

Az értekezlet munkája a Szovjetunió egész területén nagy érdeklődést váltott ki. Határozatait széles körben megvitatták a kolhozokban, erdőgazdaságokban éppen úgy, mint a tudományos kutató intézetekben és egyetemeken. Különösen nagy jelentőségűek az elhangzottak számunkra, magyar erdészek számára. Mi még a mezővédő fásítási munkálatok megoldása előtt állunk. Tanulmányozva és felhasználva az értekezlet munkáját, ezt a nagyszabású, országos jelentőségű feladatot sokkal jobban és eredményesebben tudjuk majd megoldani.

Csemetetermelési utasítástervezet

Az OEF. csemetetermelési utasítástervezetet állított össze, mely a korszerű csemetetermelés eljárásait tárgyalja és fafajonként ad a végrehajtásra rendelkezést. Ismerteti az egyes módszerek biológiai okait egyrészt a tudatos végrehajtás, másrészt a helyi adottságoknak megfelelő alkalmazás érdekében.

Az utasítástervezetet az OEF. megküldte valamennyi erdőgazdaságnak tanulmányozás és véleménynyilvánítás céljából. Ezek beérkezése és a hasznos hozzászólások bedolgozása után könyvalakban adja ki az utasítást a Főigazgatóság.